

Volume 7, Issue 12, December 2020, p. 262-275

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.2863>

ArticleHistory:

Received

18/10/2020

Received in

revised form

14/12/2020

Available online

15/12/2020

**ANALYZING PETITION WRITING SKILLS OF ASSOCIATE
DEGREE STUDENTS**

**ÖN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN DİLEKÇE YAZMA
BECERİLERİNİN İNCELENMESİ**

Ömer Faruk KADAN¹

Abstract

This study, aiming to analyze petition writing skills of associate degree students, was carried out with 150 second graders studying at “Office Management and Executive Assistant Training”, “Journalism” and “Logistics” departments of a vocational school at a state university. The study was in survey model, and the data were analyzed through document review among qualitative research techniques. The students’ petitions were analyzed using Petition Writing Rubric developed by Özçakmak (2017). As a result of the study, it was found that mean petition writing score of the students was 13,13 and this was proportionately 65,7%. It was revealed that the students made mistakes mainly in writing address and contact information and page layout; they made the least mistakes in expressing request and using “common closing phrases”. The most successful department in writing petition was Office Management and Executive Assistant Training, and the least successful department was Logistics. In addition, it was revealed that female students were more successful in writing petition compared to the male students. Finally, it was concluded that the students were more successful in content – language and expression elements of petition than formal elements.

Keywords: Vocational school, associate degree, writing, petition, petition writing skill.

Özet

Ön lisans öğrencilerinin dilekçe yazma becerilerini incelemeyi amaçlayan bu çalışma, bir devlet üniversitesine bağlı bir meslek yüksekokulunda Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Basın ve Yayıncılık ve Lojistik bölümlerinde okuyan 150 ikinci sınıf öğrencisiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma tarama modelindedir ve veriler nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi ile çözümlenmiştir. Öğrencilerin dilekçeleri, Özçakmak (2017) tarafından geliştirilen Dilekçe Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda ön lisans öğrencilerinin ortalama dilekçe yazma puanlarının 13,13 olduğu ve bunun oransal karşılığının %65,7 olduğu belirlenmiştir. Ön lisans öğrencilerinin

¹ Öğr. Gör. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, ofkadan@mku.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5187-3694

en fazla hatayı adres ve iletişim bilgisi yazma ve sayfa düzeni konusunda en az hatayı ise talep ifade etme ve kalıp ifade kullanma konusunda yaptıkları tespit edilmiştir. Dilekçe yazma konusunda en başarılı bölüm Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı; en başarısız bölüm ise Lojistik bölümü olmuştur. Dilekçe yazma konusunda kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır. Son olarak, öğrencilerin dilekçenin içerik – dil ve anlatım unsurlarında biçimsel unsurlarına göre daha başarılı oldukları anlaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Meslek yüksekokulu, ön lisans, yazma, dilekçe, dilekçe yazma becerisi.

GİRİŞ

Yazma, asırlardır bireylerin hayatlarında çok önemli bir yer tutmuştur. Bilgilerin çoğunluğunun günümüze aktarılmasında yazmanın yeri gayet büyüktür. Yazma konusunda günümüze kadar birçok tanım yapılmıştır. Temizkan (2018: 143) yazmayı; hayal, duygu ve düşünce gibi olguların açık ve anlaşılır bir şekilde yazılı olarak anlatılması biçiminde tanımlamıştır. Göçer (2010: 178) de yazmayı benzer bir şekilde belirli bir konuda duygu, hayal ya da özgün düşüncelerin belli bir düzen içinde yazılı hale getirilmesi olarak açıklamıştır. Özdemir (1991: 121) ise yazmanın, seçilen konuyu sınırlandırma, belli bir amaca bağlama, ifade edilecek düşüncelere karar verip bir plana dönüştürme ve bu planı yazıya aktarma gibi bir dizi etkinlikten oluşan bir süreç olduğunu ifade etmiştir. Bu tanımlardan yola çıkarak yazma becerisini; bireylerin duygu, düşünce ve isteklerinin belirli kurallar çerçevesinde yazılı olarak ifade edilmesi şeklinde tanımlamak mümkündür. Dört temel dil becerisinden biri olan yazma, bir süreçtir ve kuralları vardır. Nitekim Graham ve Perin (2007: 7-8) yazmanın yazım ve dil bilgisi kurallarına göre şekillendiğini belirtmiştir. Yazma becerisi, farklı amaçlarla birçok alanda etkin bir şekilde faydalanılan bir beceri olarak karşımıza çıkmaktadır. Graham (2006)'a göre yazma, yeni şeyler öğrenmek, başkalarını ikna etmek, bilgiyi kaydetmek, duyguları açıklamak, olay ve durumların anlamlarını keşfetmek gibi çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır (akt. Kansızoğlu ve Bayrak Cömert, 2020: 1). Yazmanın birçok faydası vardır. Kadan (2020: 37), yazma sayesinde bilgilerin kalıcılığının sağlandığını ve asırlar boyunca orijinalliyini kaybetmeden saklanabildiğini dile getirmiştir. Karagöz ve Şeref (2020: 68) de tarihsel ve kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasında yazmanın önemli bir rolü olduğunu ifade etmişlerdir. Bu şekilde bilgiler kitap, afiş, broşür, dergi, mektup gibi farklı yazılı ürünler aracılığıyla saklanabilmektedir. Ayrıca yazı dili sayesinde insanlar taleplerini somut bir biçimde aktarabilmektedir. Taleplerin somut ve etkili bir şekilde iletilmesi konusunda en önemli yazılı ürünlerden biri de dilekçedir.

Bireyler, önceleri sözlü olarak ifade ettikleri talep, şikâyet ve beklentilerini yazı dilinin yaygınlaşmasıyla yazılı olarak dile getirmeye başlamışlardır. Bu şekilde dilekçe kavramı ortaya çıkmıştır. Afacan (2011: 3-4), dilekçe yazmanın hem Batı'da hem de Doğu'da çok eski zamanlara dayandığını, tarih boyunca toplumun farklı kesimleri tarafından farklı coğrafyalardaki şahıs veya toplulukların yardım istemek amacıyla üst makamlara dilekçe yazdıklarını dile getirmiştir. Dilekçe yazmanın temelinde genellikle burada ifade edildiği gibi bir yardım isteme durumu vardır. Nitekim Türk Dil Kurumu (2020), dilekçeyi "*Bir dileği bildirmek için resmî makamlara sunulan, imzalı ve adresli, pullu veya pulsız yazı, istida, arzuhal*" şeklinde tanımlamaktadır. Dilekçe yazmak, din, dil veya ırk ayrımı yapılmaksızın her bireyin eşit bir şekilde faydalanabileceği kişisel bir haktır. Bu hak, 1984 tarih ve 3071 sayılı *Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun*'da açık bir şekilde dile getirilmiştir. İlgili kanunda Türk vatandaşlarının ve Türkiye'de ikamet eden yabancıların kendilerini veya toplumu ilgilendiren dilek ve şikâyetlerini yetkili makamlara iletme haklarının olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte dilekçelerde yazanın adı, soyadı, imzası ile iş veya ikametgâh adresinin yazılmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. Ayrıca dilekçelerin incelenmesi için mutlaka belirli bir konuyu içermesi gerektiği açıklanmıştır.

Bu kanunda ifade edildiği gibi, dilekçeler kişilerin gerek bireysel gerekse kamusal dilek ve şikâyetleri konusunda ilgili makamlara başvurmaları amacıyla yazılmaktadır. Kendilerine dilekçe sunulan makamlar da kanunda belirtilen zorunlu şartları barındıran dilekçelere en geç 30 gün içerisinde cevap yazmak durumundadırlar. Bu durum, bir sonuç elde edebilecekleri ümidiyle dilekçe yazarları motive etmekte, kendilerine dilekçe sunulan makamları ise talebi dikkate alma konusunda yönlendirmektedir. Dilekçeler, yöneticilere olumlu ya da olumsuz yanlarını görebilme, olumlu görülen hizmetleri geliştirebilme, olumsuz görülenleri ise gözden geçirme fırsatı sağlarlar (Kenan, 2007: 148). Dilekçeler sayesinde, toplum hayatında istenmeyen durum ve aksaklıklara ilişkin farkındalık oluşturulabilir. Bazı durumlarda yetkililerin göremedikleri sorun veya eksiklikler vatandaşlar tarafından görünür hale getirilebilir. Bu nedenle dilekçeler, toplumda bir düzen sağlanabilmesi ve bu düzenin sürdürülebilir olması bakımından vazgeçilmez unsurlardır. Aynı zamanda tarihteki olaylara ilişkin bilgi edinilmesinde de dilekçelerin önemli bir yeri bulunmaktadır. Geçmişte yazılmış olan dilekçeler sayesinde ilgili dönemin eksik ve ihtiyaçları konusunda bilgi sahibi olmak mümkündür.

Yazı dili konuşma diline göre daha kurallıdır (Şahin ve Aydoğdu Yüksel, 2018: 135). Dilekçeler de yazı dilinin bir ürünü olduğu için kurallı ve özenli bir biçimde yazılmalıdır. Bu nedenle resmi yazı çeşidi olarak değerlendirilmektedir. İtina göstermeden yazılan dilekçeler, muhatap üzerinde olumsuz bir etki bırakabileceği için sonucun olumsuz olmasına yol açabilir (Özçakmak ve Kadan, 2017: 343). Bu sebeple bireylerin dilekçe yazımı esnasında bir dilekçede bulunması gereken özelliklere dikkat etmeleri gerekmektedir.

Dilekçe yazımında uyulması gereken bazı kurallar olduğu bilinmektedir. Bu kuralları biçimsel ve içerik olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür (Özçakmak ve Kadan, 2017: 343). Biçimsel kurallar şu şekilde açıklanabilir:

Hitap

Hitap kısmında, dilekçede hitap edilen, mesajın aktarıldığı birim, kurum ya da kuruluş bulunmaktadır. Dilekçede bulunması gereken bilgilerden biri hitap ifadesidir ve bu ifadeyle özel veya resmi kurum/kuruluş adının tamamının veya her kelimesinin ilk harfleri büyük olacak bir biçimde ortalı olarak yazılması gerekmektedir (Durmuş, 2013: 155; Ergene, 2013: 298; Göçer, 2014: 256; Göğüş, 1978: 279). Daha sonra ilgili kurum ya da kuruluşun bulunduğu yerleşim yerinin ismi yazılmalıdır (Göçer, 2014: 256; Topaloğlu, 2010: 295). İlgili makamın bulunduğu yerleşim yerinin adı, sağa yaslı bir biçimde yazılmalıdır (Ergene, 2013: 298). Dilekçenin hitap ettiği makamın, kısaltılmadan tam olarak yazılması gerekmektedir (Yakıcı, Yücel, Doğan ve Yelok, 2008: 106). Fakat Türkiye Cumhuriyeti, bir istisna olarak T.C. şeklinde noktalama işareti kullanılarak ve kısaltılarak yazılmaktadır (Örge Yaşar ve Gümüşkaya, 2019: 1241). Dilekçede hitap edilen kurum veya kuruluşun hatasız bir şekilde yazılması gerekmektedir.

Tarih

Dilekçelerde tarihin bulunması gereken yer konusunda iki farklı uygulama vardır. Bazı araştırmacılar (Göğüş, 1978: 278; Topaloğlu, 2010: 295; Yavuz, Yetiş ve Birinci, 2003: 325) tarihin kâğıdın sağ üst köşesinde; bazıları ise (Durmuş, 2013: 155; Göçer, 2014: 256-257) metnin sağ alt bölümünde yer alması gerektiğini belirtmişlerdir. Ergene (2013: 298), her iki kullanımın da uygun olduğunu ifade ederek ayrıca gün adına yer verilmemesi gerektiğini öne sürmüştür.

İsim ve Soy İsim

Dilekçelerde yazanın adı ve soyadı; istek, görüş veya şikâyet metni biter bitmez birkaç satır boşluktan sonra sağ alt tarafa yazılmalıdır. Yazan kişinin adının ve soyadının okunaklı bir şekilde yazılması gerekmektedir. Dilekçeyi yazan kişinin adının ve soyadının bulunmaması veya okunaksız olması dilekçenin işleme alınmamasına yol açabilir.

İmza

Dilekçeyi yazan kişi, adının ve soyadının üzerindeki boşluğa imzasını atmalıdır (Durmuş, 2013: 155; Göğüş, 1978: 279; Nohutçu, 2015: 24; Topaloğlu, 2010: 295; Yavuz, Yetiş ve Birinci, 2003: 326) ve imzanın ıslak imza olduğunun anlaşılması için mavi mürekkepli kalem kullanmalıdır (Örge Yaşar ve Gümüşkaya, 2019: 1241). İmza bulunmayan dilekçeler geçersizdir (Yakıcı, Yücel, Doğan ve Yelok, 2008: 107) ve bu nedenle işleme alınmaz.

Adres ve İletişim Bilgileri

Dilekçelerde adres ve iletişim bilgileri, dilekçe metninin sol alt tarafına yazılmalıdır (Durmuş, 2013: 155; Göçer, 2014: 256-257; Göğüş, 1978: 278; Topaloğlu, 2010: 296; Yavuz, Yetiş ve Birinci, 2003: 326). Teknolojik olanakların artması sebebiyle, dilekçelerde adres bilgisi ile birlikte cep telefonu numarası ve elektronik ileti bilgilerinin de eklenebileceği belirtilmiştir (Özçakmak ve Kadan, 2017: 344). Eğer dilekçenin ekleri varsa adresten sonra yazılır (Gürgen, 2011: 90).

Sayfa Düzeni

Dilekçeler, A4 boyutunda çizgisiz beyaz bir kâğıda tek sayfa olarak yazılır (Topçuoğlu Ünal ve Altın, 2017). Göğüş (1978: 279)'e göre dilekçeler, üst ve alt tarafları ile yanlarında belirli bir boşluk bırakılarak ve ortalanarak yazılmalıdır. Ergene (2013: 298) de benzer şekilde kâğıdın alt, üst ve kenar boşlukları ve metnin satır aralıkları ile makam adı vb. öğelerin kâğıttaki konumu konusunda itinayla davranılması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca, dilekçe için kullanılacak kâğıtta leke veya kırışıklık gibi olumsuz unsurların bulunmamasına dikkat edilmesi konusunda uyarıda bulunmuştur. Elle yazılan dilekçelerin mavi veya siyah mürekkepli kalemle okunaklı bir biçimde tek yönlü olarak yazılması gerekmektedir (Topaloğlu, 2010: 295). Elektronik cihazlar kullanılarak oluşturulan dilekçelerde de kenar boşlukları, satır aralıkları, yazı tipi, yazı puntosu, kâğıt kompozisyonu gibi unsurlara dikkat edilmelidir. Topçuoğlu Ünal ve Altın'a göre (2017: 747) bilgisayar ile yazılan dilekçelerde yazı tipi olarak Times New Roman ve Arial, yazı boyutu olarak ise sırasıyla 12 punto ve 11 punto kullanılmalı ve tüm kenarlarda 2,5 cm boşluk bırakılmalıdır.

Dilekçenin yukarıda belirtilen biçimsel unsurlarına ilaveten "tanıtım, meram, talep, kalıp ifade ve dil anlatım" şeklinde içerik, dil ve anlatım unsurları da vardır (Özçakmak ve Kadan, 2017: 344). Bunlar şu şekilde açıklanabilir.

Tanıtım

Dilekçeler giriş, gelişme ve sonuç olarak üç bölümde ele alınabilir. Dilekçenin tanıtım bölümü giriş kısmında yer alır. Bu bölümde, dilekçeyi yazan kişi kendisini tanıtmalı, kim olduğunu açıklamalıdır. Dilekçelerde ana metin, genellikle yazanı tanıtan kısa bir bilgilendirme ifadesiyle başlamaktadır (Topçuoğlu Ünal ve Altın, 2017: 748). Dilekçeyi yazan kişi "*öğrenciyse, fakülte, bölüm ve okul numarası gibi bilgilere yer verir; memursa çalıştığı kurumun adı ve sicil numarası gibi bilgileri vererek dilekçeye başlar*" (Özçakmak ve Kadan, 2017: 344). Dilekçe yazan kişinin metnin girişinde mutlaka kendini tanıtmayı gerekmektedir.

Meram

Bu bölüm, dilekçenin gelişme bölümünde yer almaktadır. Bu bölümde dilekçenin yazılış amacı açık bir şekilde belirtilmelidir. Gürgen (2011: 90), dilekçenin yazılış sebebinin kısaca açıklanması gerektiğini ifade etmiştir. Varsa bir şikâyet bu kısımda yer almalıdır. Meram kısmında şikâyet veya aksaklığın kısa, öz ve anlaşılır bir biçimde dile getirilmesi gerekmektedir.

Talep

Bu bölüm de dilekçenin gelişme bölümünde bulunmaktadır. Bu bölümde dilekçeyi yazan kişinin, ilgili kurum ya da kuruluşlardan ne istediğini açık bir şekilde belirtmesi beklenmektedir (Özçakmak ve Kadan, 2017: 344). Burada dile getirilen taleplerin mantıklı olması gerekmektedir (Koç ve Tarhan Öztoprak, 2003: 77). Özçakmak ve Kadan (2017: 344)'a göre talep ve istekler somut ve anlaşılır olmalıdır. Aksi takdirde yeterince anlaşılmayan taleplerin cevap bulması mümkün olmayacaktır.

Kalıp İfade

Dilekçenin sonuç bölümünde kalıp ifadelere yer verilmektedir. Dilekçeler eğer üst makama yazılıyorsa, “*Gereğini bilgilerinize arz ederim.*”, alt makama yazılıyorsa “*Gereğini bilgilerinize rica ederim.*” ifadesi kullanılmalıdır. Dilekçelerin dağıtım olmasında ise, “*Gereğini bilgilerinize arz/rica ederim.*” ifadesi bulunmalıdır (Beyreli, Çetindağ ve Celepoğlu, 2005: 102; Topaloğlu, 2010: 296). Kalıp ifadeler ayrı bir paragraf içerisinde veya talebin belirtildiği paragrafın sonunda yer verilebilir (Özçakmak, 2017: 1857). Örgü Yaşar ve Gümüşkaya (2019: 1241), bireysel olarak yazılan dilekçelerin daima “*arz ederim*” ifadesi ile bittiğini belirtmişlerdir. Dilekçelerde kalıp ifadeler kesinlikle yer verilmelidir.

Dil Kullanımı

Dilekçenin en önemli unsurlarından biri dil kullanımınıdır. Gürgeç (2011: 90), dilekçelerde açık ve anlaşılır bir dil kullanılması, konunun kısa ve öz bir şekilde aktarılması gerektiğini belirtmiştir. Dilekçeler yazıldıktan sonra dil kullanımını bakımından tekrar gözden geçirilmelidir (Özçakmak ve Kadan, 2017: 345). Dilekçeler, resmi yazışma türleri arasında olduğu için resmi dile uygun bir üslupla yazılmalıdır. Dolayısıyla dilekçelerde uygun olmayan, hakaret içeren, küçümseyen, alaya alan ifadeler kesinlikle yer verilmemelidir. Dilekçe metninin saygı ve nezaket çerçevesinde kaleme alınması gerekmektedir (Göğüş, 1978: 279). Diğer taraftan, dilekçeler yanlış anlamaya sebebiyet vermeyecek bir biçimde kaleme alınmalıdır (Durmuş, 2013: 155). Dilekçe yazarken yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine de dikkat edilmelidir (Nohutçu, 2015: 23). Dilekçelerde anlatım bozukluğu konusunda hassas davranılmalı, bunun için dilekçe metni tamamlandıktan sonra dikkatli bir şekilde gözden geçirilmelidir.

Üniversite öğrencileri dilekçe yazarken çeşitli hatalar yapabilmektedir. Nitekim Örgü Yaşar ve Gümüşkaya (2019), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında farklı sınıf düzeylerinde öğrenim gören 194 öğrenci üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada, öğrencilerin biçim ve içerik bakımından çeşitli hatalar yaptıkları belirtilmiştir. Araştırmacılar, öğrencilerin en fazla hatayı makam adını yazma, kendini tanıma ve istek cümlesini yazma; en az hatayı ise tarih yazma ve meramını anlatma konusunda yaptıklarını tespit etmişlerdir.

Özçakmak ve Kadan (2017), Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe, İngiliz Dili, Fen Bilgisi, Resim İş, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Zihin Engelliler ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümlerinde okuyan 165 birinci sınıf öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmada, öğrencilerin en fazla hatayı adres ve iletişim bilgisi yazma ve dil kullanımı; en az hatayı ise tarih yazma ve meram problem anlatma konusunda yaptıklarını belirlemişlerdir.

Topçuoğlu Ünal ve Altın (2017) tarafından bir devlet üniversitesinde okuyan öğretmen adayları üzerinde yapılan bir çalışmada ise öğrencilerin, dilekçelerinde sık sık biçim ve içerik hataları yaptığını tespit etmişlerdir. Araştırmacılar, 429 dilekçeden sadece 74’ünün dilekçe yazım kurallarına uygun olarak yazıldığını, geriye kalan 355 dilekçenin ise biçim ve içerik bakımından hatalı olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Ayrıca dilekçelerde çok fazla anlatım bozukluğu ve yazım-noktalama yanlışlarının bulunduğunu, öğretmen adaylarının neyi nereye yazmaları gerektiği konusunda bilgi sahibi olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Ergene (2013) ise Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi 1. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada, öğrencilerin dilekçe yazım kurallarına uymadıkları, dil kullanımı, kâğıt düzeni ve yazım kuralları konusunda hatalı davrandıkları, noktalama işaretlerini eksik ya da hatalı kullandıkları, sık sık kelime ve cümle düzeyinde anlatım bozukluğu yaptıkları sonucuna ulaşmıştır.

Dilekçe yazmak, toplumun her kesiminden bireyler ve farklı düzeyden öğrenciler için gerekli bir beceridir. Fakat literatür incelendiğinde, gerçekleştirilen çalışmalarda çalışma grubu olarak eğitim fakültesi öğrencilerinin tercih edildiği, bu çalışmaların da sınırlı düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Bu alanda literatürde ön lisans öğrencileri ile yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmaması, mevcut çalışmanın önemini ve gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada, bir devlet üniversitesinde öğrenim gören ön lisans düzeyindeki ikinci sınıf öğrencilerinin dilekçe yazma becerilerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin dilekçe yazma puanlarının dağılımı nasıldır?
2. Dilekçe yazma toplam puanları bakımından bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Dilekçe biçimsel puanları bakımından bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Dilekçe içerik – dil ve anlatım puanları bakımından bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Dilekçe yazma puanları, cinsiyet faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
6. Dilekçe yazma açısından biçimsel ve içerik - dil ve anlatım puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tarama çalışmaları var olan durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlar (Büyüköztürk, vd., 2016: 178). Araştırmadan elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla çözümlenmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgulara ilişkin bilgileri içeren yazılı materyallerin çözümlenmesini içermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 217). Çalışmanın verileri, ön lisans öğrencilerinin yazdıkları dilekçeler aracılığıyla elde edilmiştir.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni, bir devlet üniversitesine bağlı bir meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerdir. Çalışmanın örneklemini ise, ilgili meslek yüksekokulundaki Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı (47), Basın ve Yayıncılık (50) ve Lojistik (53) bölümlerinde okuyan 150 ikinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Örneklemin dağılımını gösteren tablo aşağıda sunulmuştur:

Tablo 1. Örneklemin Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm Adı	f	%
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	47	31,3
Basın ve Yayıncılık	50	33,3
Lojistik	53	35,3
Toplam	150	100,0

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri, öğrencilerin yazdıkları dilekçelerin farklı yönlerden ele alınması ile elde edilmiştir. İlk olarak öğrencilere araştırmacı tarafından çalışmaya katılımın zorunlu olmadığı, katılımcıların kişisel bilgilerinin kimseyle paylaşılmayacağı ve dilekçelerden elde edilen puanların herhangi bir not değerinin olmayacağı konusunda bilgilendirme yapılmıştır. Daha sonra katılım konusunda gönüllü olan öğrencilere birer adet beyaz kâğıt verilmiş ve onların dilekçe yazmaları istenmiştir. Uygulama öncesinde veya uygulama esnasında dilekçenin nasıl yazılacağı konusunda onlara herhangi bir bilgilendirme yapılmamış ve müdahalede bulunulmamış, öğrencilerin diledikleri kurum ya da kuruluşa, diledikleri konuda dilekçe yazabilecekleri ifade edilmiştir. Öğrencilerin, istedikleri kadar boş kâğıt kullanmalarına müsaade edilmiştir. Uygulamalar farklı bölümlerde farklı zamanlarda tamamlanmıştır.

Dilekçeler yoluyla elde edilen veriler, Özçakmak (2017) tarafından geliştirilen *Dilekçe Dereceli Puanlama Anahtarı* kullanılarak çözümlenmiştir. *Dilekçe Dereceli Puanlama Anahtarı*, “*biçimsel*” ve “*içerik – dil ve anlatım*” olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin boyutları ve bu boyutlara ilişkin puan dağılımları şu şekildedir:

Tablo 2. *Dilekçe Dereceli Puanlama Anahtarı'nın Boyutları*

Boyutlar	Alt Unsurlar	Puan
Biçimsel	Hitap	2
	Tarih	2
	İsim, Soy İsim, İmza	2
	Adres ve İletişim	2
	Sayfa düzeni	2
Toplam		10
İçerik – Dil ve Anlatım	Tanıtım	2
	Meram	2
	Talep	2
	Kalıp ifade	2
	Dil kullanımı	2
Toplam		10
Genel Toplam		20

Tabloda görüldüğü gibi, ölçeğin “*biçim*” ve “*içerik – dil ve anlatım*” bölümlerinde bulunan her bir alt unsur 2 puandır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 20’dir. Ekler kısmı dilekçede bulunabilecek unsurlardan biri olsa da tüm dilekçelerde olmayabileceği için puanlamaya alınmamıştır.

Öncelikle öğrencilerin dilekçelerinin değerlendirilmesi yoluyla elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediğini anlamak için çarpıklık ve basıklık katsayısı değerleri incelenmiştir. Her iki değer de -1 ile +1 arasında olduğu için verilerin normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Şencan (2005: 199), çarpıklık ve basıklık katsayısı değerlerinin -1 ile +1 arasında olmasının verilerin normallğine işaret ettiğini belirtmiştir. Diğer taraftan verilerin normallğini doğrulamak için Normal Q-Q grafiği incelenmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği doğrulanmıştır. Ön lisans öğrencilerinin dilekçe yazma başarılarını belirlemek amacıyla aritmetik ortalama ve yüzde gibi betimsel değerlerden yararlanılmıştır. Öğrencilerin dilekçe yazma puanlarının bölüme göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla tek yönlü Anova testi kullanılmıştır. Öğrencilerin dilekçe yazma puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Bununla birlikte dilekçenin *biçimsel* ve *içerik – dil ve anlatım* unsurlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, öncelikle ön lisans öğrencilerinin dilekçe yazma puanlarına ilişkin genel bir tablo verilmiştir. Daha sonra bölümlerin dilekçe yazma puanlarını birbirinden bağımsız bir şekilde ele alan betimsel tablolar sunulmuştur. Akabinde ise dilekçe yazma puanlarının bölüm ve cinsiyet değişkenleri bakımından farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesine yönelik yapılan analizlerin sonuçları tablolar halinde verilmiştir. Son olarak, öğrencilerin, dilekçelerin *biçimsel* ve *içerik – dil ve anlatım* boyutlarından elde ettikleri puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını gösteren tablolar aktarılmıştır.

Birinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde, “*Öğrencilerin dilekçe yazma puanlarının dağılımı nasıldır?*” araştırma sorusuna ilişkin analiz sonuçları sunulmuştur. İlk olarak çalışma grubundaki tüm ön lisans öğrencilerinin dilekçe yazma puanlarının genel dağılımına ilişkin veriler aktarılmıştır.

Tablo 3. Ön Lisans Öğrencilerinin Dilekçe Yazma Puanları

Dilekçenin Unsurları		\bar{X}	%
Biçimsel	Hitap	1,13	56,7
	Tarih	1,67	83,5
	İsim-soy isim-imza	1,25	62,5
	Adres ve iletişim	0,49	24,5
	Sayfa düzeni	1,09	54,5
	Toplam	5,62	56,2
İçerik - Dil ve Anlatım	Tanıtım	1,26	63,0
	Meram-problem	1,45	72,5
	Talep	1,76	88,0
	Kalıp ifade	1,75	87,5
	Dil kullanımı	1,29	64,5
	Toplam	7,51	75,1
Genel Toplam		13,13	65,7

Tablo 3'te görüldüğü üzere ön lisans öğrencilerinin dilekçe yazma puanlarının ortalaması 13,13'tür. Bu puanların oransal karşılığı ise %65,7'dir. Ön lisans öğrencilerinin en fazla hata yaptığı unsurlar *adres ve iletişim* bilgisi yazma ve *sayfa düzeni* iken en az hata yaptıkları unsurlar *talep* ifade etme ve *kalıp ifade* kullanma şeklinde olmuştur. Ön lisans öğrencilerin genel olarak dilekçenin *içerik - dil ve anlatım* unsurlarında *biçimsel* unsurlara göre daha başarılı oldukları anlaşılmıştır. Aşağıda öğrencilerin bölümlere göre puan dağılımları verilmiştir.

Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Bölümüne İlişkin Veriler

Tablo 4. Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Bölümü Öğrencilerinin Dilekçe Yazma Puanları

Dilekçenin Unsurları		\bar{X}	%
Biçimsel	Hitap	1,15	57,5
	Tarih	1,55	77,5
	İsim-soy isim-imza	1,64	82,0
	Adres ve iletişim	0,55	27,5
	Sayfa düzeni	1,28	64,0
	Toplam	6,17	61,7
İçerik - Dil ve Anlatım	Tanıtım	1,26	63,0
	Meram-problem	1,36	68,0
	Talep	1,83	91,5
	Kalıp ifade	1,74	87,0
	Dil kullanımı	1,21	60,5
	Toplam	7,40	74,0
Genel Toplam		13,57	67,9

Tablo 4 incelendiğinde, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı bölümü öğrencilerinin ortalama dilekçe yazma puanlarının 13,57, dilekçe yazma başarılarının ise %67,9 olduğu anlaşılmıştır. Öğrenciler, dilekçenin *içerik - dil ve anlatım* unsurlarında *biçimsel* unsurlara kıyasla daha başarılı olmuşlardır. Ayrıca en fazla başarıyı *talep* ifade etme ve *kalıp ifade* kullanma konusunda; en az başarıyı ise *adres ve iletişim* bilgisi yazma ve *hitap* ifadesini doğru kullanma sergilemişlerdir.

Basın ve Yayıncılık Bölümüne İlişkin Veriler

Tablo 5. Basın ve Yayıncılık Bölümü Öğrencilerinin Dilekçe Yazma Puanları

Dilekçenin Unsurları		\bar{X}	%
Biçimsel	Hitap	1,16	58,0
	Tarih	1,80	90,0
	İsim-soy isim-imza	1,08	54,0
	Adres ve iletişim	0,50	25,0

	Sayfa düzeni	1,02	51,0
	Toplam	5,56	55,6
İçerik - Dil ve Anlatım	Tanıtım	1,52	76,0
	Meram-problem	1,50	75,0
	Talep	1,78	89,0
	Kalıp ifade	1,60	80,0
	Dil kullanımı	1,42	71,0
	Toplam	7,82	78,2
Genel Toplam		13,38	66,9

Tablo 5'e göre, Basın ve Yayıncılık bölümü öğrencilerinin ortalama dilekçe yazma puanları 13,38, dilekçe yazma başarıları ise %66,9'dur. Basın ve Yayıncılık bölümü öğrencileri de dilekçenin *içerik - dil ve anlatım* unsurlarında biçimsel unsurlara kıyasla daha başarılı olmuşlardır. Öğrenciler, en yüksek başarıyı *tarih* ve *talep* ifadesi yazma; en düşük başarıyı ise *adres ve iletişim* bilgisi yazma ve *sayfa düzeni* konusunda göstermişlerdir.

Lojistik Bölümüne İlişkin Veriler

Tablo 6. Lojistik Bölümü Öğrencilerinin Dilekçe Yazma Puanları

Dilekçenin Unsurları		\bar{X}	%
Biçimsel	Hitap	1,09	54,5
	Tarih	1,64	82,0
	İsim-soy isim-imza	1,06	53,0
	Adres ve iletişim	0,42	21,0
	Sayfa düzeni	0,98	49,0
	Toplam	5,19	51,9
İçerik - Dil ve Anlatım	Tanıtım	1,02	51,0
	Meram-problem	1,49	74,5
	Talep	1,68	84,0
	Kalıp ifade	1,89	94,5
	Dil kullanımı	1,25	62,5
	Toplam	7,32	73,2
Genel Toplam		12,51	62,6

Tablo 6'dan anlaşılacağı gibi Lojistik bölümü öğrencilerinin ortalama dilekçe yazma puanları 12,51, dilekçe yazma başarıları ise %62,6 şeklindedir. Öğrenciler, en fazla başarıyı *kalıp ifade* kullanma ve *talep* ifade etme; en az başarıyı ise *adres ve iletişim* bilgilerini yazma ve *sayfa düzeni* konusunda sergilemişlerdir. Lojistik bölümü öğrencileri de diğer bölüm öğrencileri gibi dilekçenin *içerik - dil ve anlatım* unsurlarında biçimsel unsurlara kıyasla daha başarılı olmuşlardır.

İkinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde, "Dilekçe yazma toplam puanları bakımından bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?" şeklindeki ikinci araştırma sorusuna ilişkin analizler sunulmuştur. Bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü Anova analizine ilişkin sonuçlar Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Dilekçe Yazma Puanlarının Bölümlere Göre Analiz Sonuçları (Tek Yönlü Anova)

Değişken	Varyans Kay.	KT	sd	KO	F	p	Fark
Dilekçe Yazma Başarısı	Gruplar Arası	32,819	2	16,409	2,470	,088	
	Gruplar İçi	976,515	147	6,643			
	Toplam	1009,333	149				

Tablo 7'deki veriler incelendiğinde bölüm değişkenine göre öğrencilerin dilekçe yazma puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmıştır [$F_{(2,147)} = 2,470, p > ,05$].

Üçüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde, “Dilekçe biçimsel puanları bakımından bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklindeki üçüncü araştırma sorusuna ilişkin analizler sunulmuştur. Bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü Anova analizine ilişkin sonuçlar Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Dilekçe Yazma Biçimsel Puanlarının Bölümlere Göre Analiz Sonuçları (Tek Yönlü Anova)

Değişken	Varyans Kay.	KT	sd	KO	F	p	Fark
Biçimsel	Gruplar Arası	24,268	2	12,134			Büro-Lojistik
	Gruplar İçi	375,072	147	2,552	4,756	,010	
	Toplam	399,340	149				

Tablo 8’deki verilere göre bölüm değişkeni bakımından öğrencilerin biçimsel puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık vardır [$F_{(2,147)} = 4,756$, $p < ,05$]. Test sonucu etki büyüklüğü hesaplanmış ($\eta^2 = 0,06$) ve farkın orta düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek adına yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre, farkın Büro Yönetimi bölümü ve Lojistik bölümü öğrencileri arasında Büro Yönetimi bölümü lehine olduğu anlaşılmıştır.

Dördüncü Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde, “Dilekçe içerik – dil ve anlatım puanları bakımından bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklindeki dördüncü araştırma sorusuna ilişkin analizler sunulmuştur. Bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü Anova analizine ilişkin sonuçlar Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Dilekçe Yazma İçerik – Dil ve Anlatım Puanlarının Bölümlere Göre Analiz Sonuçları (Tek Yönlü Anova)

Değişken	Varyans Kay.	KT	sd	KO	F	p	Fark
İçerik – Dil ve Anlatım	Gruplar Arası	7,227	2	3,614			
	Gruplar İçi	388,246	147	2,641	1,368	,258	
	Toplam	395,473	149				

Tablo 9’daki veriler incelendiğinde bölüm değişkenine göre öğrencilerin içerik – dil ve anlatım puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmıştır [$F_{(2,147)} = 1,368$, $p > ,05$].

Beşinci Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde, “Dilekçe yazma puanları, cinsiyet faktörüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklindeki beşinci araştırma sorusuna ilişkin analizler sunulmuştur. Cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem t-testi analizine ilişkin sonuçlar Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Dilekçe Yazma Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Analiz Sonuçları (Bağımsız Örneklem T-Testi)

Değişken	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Dilekçe Yazma Başarısı	Erkek	70	12,59	2,36	148	-2,451	0,015
	Kadın	80	13,61	2,72			

Tablo 10’da görüldüğü gibi yapılan analiz sonucunda dilekçe yazma başarısı bakımından kadın ve erkek öğrenciler arasında kadın öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu anlaşılmıştır ($t_{(148)} = -2,451$, $p < ,05$). Veriler incelendiğinde kadın öğrencilerin dilekçe yazma puan ortalamasının ($\bar{X} = 13,61$) erkek öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X} = 12,59$) daha büyük olduğu anlaşılmıştır.

Altıncı Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Bu bölümde, “*Dilekçe yazma açısından biçimsel ve içerik - dil ve anlatım puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?*” şeklindeki altıncı araştırma sorusuna ilişkin analizler sunulmuştur. Dilekçe yazma puanlarının dilekçenin boyutları bakımından dağılımı Tablo 11’de aktarılmıştır.

Tablo 11. *Dilekçe Yazma Puanlarının Biçimsel ve İçerik – Dil ve Anlatım Bakımından Dağılımı*

Dilekçe Unsurları	N	\bar{X}	S	Minimum	Maksimum
Biçim	150	5,62	1,63711	2,00	10,00
İçerik – dil ve anlatım	150	7,51	1,62917	3,00	10,00

Tablo 11 incelendiğinde, ön lisans öğrencilerinin dilekçe *içerik – dil ve anlatım* puanlarının ($\bar{X}=7,51$) *biçimsel* puanlarından ($\bar{X}=5,62$) daha yüksek ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. Ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek için yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi analizine ilişkin sonuçlar Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. *Biçimsel ve İçerik – Dil ve Anlatım Puanı Değişkenine Göre Analiz Sonuçları (Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi)*

Biçim- İçerik, dil ve anlatım	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	p
Negatif Sıralar	14	48,75	5704,50		
Pozitif Sıralar	118	68,61	4448,50	-1,301	,193
Eşit	18				
Toplam	150				

Tablo 12’ye göre ön lisans öğrencilerinin dilekçe *biçimsel* puanları ile *içerik – dil ve anlatım* puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($Z=-8,48$; $p<,05$).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırma sonucunda ön lisans öğrencilerinin dilekçe yazma puanlarının ortalamasının 13,13 olduğu ve bunun oransal karşılığının %65,7 olduğu anlaşılmıştır. Özçakmak ve Kadan (2017) tarafından eğitim fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin dilekçe yazma puan ortalamasının 13,41 ve bunun oransal karşılığının %67 olduğu belirlenmiştir. Bu durumda aradaki küçük fark lisans öğrencilerinin lehine olsa da lisans ve ön lisans öğrencilerinin benzer bir ortalamaya sahip olmaları nedeniyle dilekçe yazma başarısı yönünden benzer oldukları ifade edilebilir. Ön lisans öğrencilerinin en fazla hata yaptıkları unsurlar *adres ve iletişim bilgisi yazma ve sayfa düzeni* iken en az hata yaptıkları unsurlar *talep ifade etme ve kalıp ifade kullanma* şeklinde olmuştur. Özçakmak ve Kadan (2017) da gerçekleştirdikleri çalışmada, öğrencilerin en fazla hatayı *adres ve iletişim bilgisi yazma ve dil kullanımı* konusunda yaptıklarını ortaya çıkarmışlardır. Mevcut çalışmada öğrencilerin genel olarak dilekçenin *içerik – dil ve anlatım* unsurlarında *biçimsel* unsurlarına göre daha başarılı oldukları anlaşılmıştır.

Bununla birlikte ön lisans öğrencilerinin bölümlere göre dilekçe yazma puan ortalamaları incelendiğinde dilekçe yazma konusunda en başarılı bölümün Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı; en başarısız bölümün ise Lojistik bölümü olduğu anlaşılmıştır. Basın ve Yayıncılık bölümü ise Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı bölümüne yakın bir başarı sergilemiştir. İki bölüm arasındaki ortalama farkı sadece 0,19 puandır. Bu sonuçlar, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı ile Basın ve Yayıncılık bölümlerinin daha fazla yazılı ve sözlü iletişim gerektiren bölümler olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Her ne kadar dilekçe yazma konusunda daha önce ön lisans öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bir çalışma olmasa da yazılı ve sözlü iletişimin daha yoğun olduğu bölümlerde dilekçe yazma başarısının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar mevcuttur. Nitekim Özçakmak ve Kadan (2017) tarafından eğitim fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirilen çalışmada dilekçe yazma puanı açısından en başarılı bölümün Türkçe Eğitimi bölümü olduğu ifade edilmiştir. Özdemir ve Erdem (2011) tarafından yapılan bir çalışmada da benzer bir şekilde Türkçe Eğitimi bölümünde okuyan öğrencilerin çoğunlukla başkasının yardımı olmadan dilekçe yazabildikleri belirlenmiştir.

Her üç bölümde de öğrenim gören öğrenciler dilekçenin içerik – dil ve anlatım unsurlarında biçimsel unsurlara göre daha başarılı olmuşlardır. Basın ve Yayıncılık ile Lojistik bölümü öğrencileri en fazla hatayı *adres ve iletişim bilgisi yazma* ve *sayfa düzeni* konusunda yaparken Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı bölümü öğrencileri en fazla hatayı *adres ve iletişim bilgisi yazma* ve *hitap* ifadesini doğru kullanma konusunda yapmışlardır. Bu durumda her üç bölümde öğrenim gören öğrencilerin ortak bir biçimde en fazla hata yaptıkları dilekçe unsurlarından birinin *adres ve iletişim bilgisi yazma* olduğu anlaşılmıştır. Özçakmak ve Kadan (2017) tarafından yapılan çalışmada da benzer şekilde öğrencilerin en fazla hatayı *adres ve iletişim bilgisi yazma* konusunda yaptıkları ifade edilmiştir. Örgü Yaşar ve Gümüşkaya (2019) ise gerçekleştirdikleri çalışmada Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğrencilerin en fazla hatayı *ekler*, *imza*, *hitap* ve *talep* konusunda yaptığını ifade etmişlerdir. Diğer taraftan Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı ve Lojistik bölümü öğrencileri en az hatayı *talep* ifade etme ve *kalıp ifade* kullanma konusunda yaparken Basın ve Yayıncılık bölümü öğrencileri en az hatayı *tarih* ve *talep* ifadesi yazma konusunda yapmışlardır. Bu durumda her üç bölümde öğrenim gören öğrencilerin ortak bir biçimde en az hata yaptıkları dilekçe unsurlarından birinin *talep* ifadesi yazma olduğu belirlenmiştir. Örgü Yaşar ve Gümüşkaya (2019) da gerçekleştirdikleri çalışmada öğrencilerin meram konusunda hiç hata yapmadıklarını, en az hatayı *ad-soyad*, *kalıp ifade* ve *tarih* konusunda yaptıklarını dile getirmişlerdir. Mevcut çalışma *kalıp ifade* kullanma ve *tarih yazma* konusunda daha az hata yapılması nedeniyle ilgili çalışmayla benzerlik sergilemektedir.

Çalışmada, ön lisans öğrencilerinin dilekçe yazma başarısı bakımından kadın ve erkek öğrenciler arasında kadın öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu anlaşılmıştır. Veriler incelendiğinde kadın öğrencilerin dilekçe yazma puan ortalamasının erkek öğrencilerin puan ortalamasından daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuç, dilekçe yazma başarısı konusunda erkek ve kız öğrencilerin benzer olduklarını ifade eden bazı çalışmalarla (Örgü Yaşar ve Gümüşkaya, 2019; Özçakmak ve Kadan, 2017) farklılık göstermektedir.

Ön lisans öğrencilerinin dilekçe *içerik – dil ve anlatım* puanlarının ortalamasının *biçimsel* puanlarının ortalamasından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ön lisans öğrencilerinin dilekçe *biçimsel* puanları ile *içerik – dil ve anlatım* puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu anlaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle ön lisans öğrencileri, dilekçenin *içerik – dil ve anlatım* unsurunda dilekçenin *biçimsel* unsuruna göre daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Benzer bir sonuç Örgü Yaşar ve Gümüşkaya (2019) tarafından yapılan çalışmada ortaya çıkarılmıştır. İlgili çalışmada da öğrencilerin *biçimsel* hataları *dil ve anlatım*a göre daha fazla yaptıkları anlaşılmıştır. Diğer taraftan mevcut çalışmada elde edilen bu sonuç, öğrencilerin dilekçenin *biçimsel* ve *içerik – dil ve anlatım* unsurlarında benzer başarı sergilediklerini ifade eden çalışma (Özçakmak ve Kadan, 2017) ile farklılık göstermektedir. Ergene (2013) ise Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi birinci sınıf öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada öğrencilerin dilekçe yazımında biçimsel ve dilsel bakımdan pek çok hata yaptıklarını belirlemiştir. Topçuoğlu Ünal ve Altın (2017) da çalışmalarında dilekçelerde sıklıkla biçim ve içerik hatalarının yapıldığını tespit etmişlerdir.

Genel olarak değerlendirmek gerekirse, ön lisans öğrencilerinin dilekçe yazma puanlarının %65'nin üzerinde olduğu anlaşılmıştır. Bu durumda öğrencilerin dilekçe yazma başarısı bakımından orta düzeyin biraz üstünde oldukları söylenebilir. En başarılı bölüm olan Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı bölümü %67,9 oranında kalmıştır. Bu oranlar beklenen düzeyde değildir. Öğrencilerin dilekçe yazma konusunda gerek biçimsel gerekse içerik – dil ve anlatım bakımından çeşitli sorunlar yaşadığı anlaşılmaktadır. Özellikle okulda çeşitli sorunlarını çözüme kavuşturmak için dilekçe yazmaya ihtiyaç duyan öğrencilerin bu becerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu konuda gelişme sağlanabilmesi için öğrencilere öğrenim hayatlarının her döneminde dilekçe yazma konusunda eğitim verilmelidir.

Bu çalışmada üç farklı bölümde ikinci sınıfta öğrenim gören ön lisans öğrencileri üzerinde çalışılmıştır. Dilekçe yazma konusunda literatürde sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır.

Bu nedenle farklı öğrenim düzeylerinde ve farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerle dilekçe yazma üzerine çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Afacan, S. (2011). Devletle yazışmak: Türkiye ve İran sosyal tarihçiliğinde dilekçeler. *Türkiyat Mecmuası*, 21(1), 1-29.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Durmuş, T. I. (2013). Bilimsel yazılar ve yazışma türleri. M. Macit ve S. Cavkaytar (Ed.), *Türk Dili II* içinde, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset.
- Ergene, O. (2013). MEÜ eğitim fakültesi 1. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım dersindeki uygulamalarda belirlenen yanlışları üzerine bir değerlendirme (Dilekçe metinleri). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 296-312.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.
- Göçer, A. (2014). *Yazma Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*. Ankara: Dağıtım, Gül Yayınevi.
- Graham, S. & Perin, D. (2007). *Writing Next: Effective Strategies to Improve Writing of Adolescents in Middle and High School*. Washington, DC: Alliance for Excellence in Education.
- Gürgen, İ. (2011). Yazılı anlatım türleri III: Yazışmalar. Şerife Dilek Belet (Ed.), *Türkçe Yazılı Anlatım* içinde (1. Baskı), (s. 77-100). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Kadan, Ö. F. (2020). *5E öğrenme modelinin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazmaya yönelik tutum ve yazma becerilerine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.
- Kansızoğlu, H. B. & Bayrak Cömert, Ö. (2020). Ters yüz edilmiş sınıf modeline dayalı yazma öğretiminin ortaokul öğrencilerinin üstbilişsel yazma farkındalığı ve yazma başarılarına etkisi. *Eğitim ve Bilim, S.I.*, 1-24. DOI: <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2020.8823>.
- Karagöz, B. & Şeref, İ. (2020). Yazma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir inceleme: Web of science veri tabanında eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 67-86.
- Kenan, K. (2007). *Türk kamu hukukunda dilekçe hakkı ve kullanma usulü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Nohutçu, U. (2015). *Yükseköğretim öğrencilerinin işlevsel yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Örge Yaşar, F. & Gümüşkaya, T. (2019). Türkçe eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin dilekçe yazma yeterlikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1239-1251.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının dilekçe yazma yeterliklerinin değerlendirilmesi. *4rd International Eurasian Educational Research Congress Ejer Congress 2017 Bildiri Özetleri Kitabı*, (s. 1857-1858). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özçakmak, H. & Kadan, Ö. F. (2017). Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin dilekçe yazma becerilerinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(39), 341-358.
- Özdemir, N. H. ve Erdem, İ. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 102-129.

- Şahin, Z., & Aydoğdu Yüksel, T. (2018). Rusça öğrenen Türk öğrencilerin yazı dilinde karşılaştıkları büyük harf sorunu. *Dil Dergisi*, 169(2), 135-149.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlik ve Geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Temizkan, M. (2018). Yazma eğitimi. Bilginer Onan ve M. Onur Kan (Ed.), *İlk Okuma Yazma ve Türkçe Öğretimi* içinde (s. 143-211). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu. (2020). *sozluk.gov.tr*.
- Topaloğlu, Y. (2010). Yazılı anlatım türleri. Levent Doğan (Ed.), *Üniversiteler için Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım* içinde (s. 295-401). İstanbul: Kriter Yayınları.
- Topçuoğlu Ünal, F., & Altın, H. (2017). Üniversite öğrencilerinin dilekçe yazım yanlışları üzerine bir inceleme. *Electronic Turkish Studies*, 12(6), 741-760.
- Yakıcı, A., Yücel, M., Doğan M. ve Yelok, V. S. (2008). *Üniversiteler İçin Türkçe 1 Yazılı Anlatım*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Yavuz, K., Yetiş, K. ve Birinci, N. (2003). *Üniversite Türk Dili ve Kompozisyon Dersleri*. İstanbul: Bayrak Basım Yayım Dağıtım.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.